

ISSN 1694-7681

ИЗВЕСТИЯ
ВУЗОВ КЫРГЫЗСТАНА

Пастактаймон
Офион катчысы, ф.и.к.

Мурзаева А.М.

ИЗВЕСТИЯ ВУЗОВ КЫРГЫЗСТАНА № 7, 2016

ISSN 1694-7681

**ЖУРНАЛ «ИЗВЕСТИЯ ВУЗОВ»
ОСНОВАН 2001 ГОДУ, ПЕРЕИМЕНОВАН
В «ИЗВЕСТИЯ ВУЗОВ КЫРГЫЗСТАНА»
В 2015 ГОДУ, ВЫХОДИТ ЕЖЕМЕСЯЧНО**

Зарегистрирован
в Министерстве юстиции
Кыргызской Республики
Регистрационный № 673
от 19 декабря 2001 года

Республиканский научно-теоретический журнал

ИЗВЕСТИЯ ВУЗОВ КЫРГЫЗСТАНА

№ 7, 2016

*Аластожайылы
Ожон катчысы, пр. и. к.*

Мурзаева А. Ш.

Айдарова М.Д., Эргешали кызы А.

**БАШТАЛГЫЧ КЛАССТАР МУГАЛИМИНИН АТУУЛДУК АДЕП-АХЛАКТЫК
ЖАНА РУХАНИЙ МАДАНИЯТЫ**

Айдарова М.Д., Эргешали кызы А.

**ЛИЧНОСТНО-ПРАВСТВЕННАЯ И ДУХОВНАЯ КУЛЬТУРА
УЧИТЕЛЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ**

M.D. Aidarova, Ergeshali kyzy A.

**PERSONAL- MORAL AND SPIRITUAL CULTURE OF THE PRIMARY
SCHOOL TEACHERS**

УДК: 371.04

Башталгыч класстар мугалиминин атуулдук-адеп-ахлактык сапаттары инсанды калыптандырууда негизги орунда турат. Баланы мектеп турмушуна адаттагылаодо шын эң жаакын адамы боло билүү мугалимге жүктөлгөн. Бул макалада болочок башталгыч класстар мугалиминин инсандык сапаттарынын мазмуну, мүнөздөлүмү каралды. Алар аркылуу аныкталган инсандык сапаттардын модели жөнүндө баяндалды.

Негизги сөздөр: инсандык сапат, эффективдүү система, принцип, компетенция, компетенттүүлүк, мугалим.

Важную роль в формировании личности занимают нравственно-личностные качества учителя начальных классов. В процессе адаптации ребенка к школе самым близким человеком является учитель. В этой статье рассматривается содержание, описание личностных качеств будущего учителя начальных классов. В статье рассмотрена модель определенных личностных качеств.

Ключевые слова: личностные качества, эффективная система, принцип, компетенция, компетентность, учитель.

In formation of personality, it occupies important place moral-personal qualities of a primary school teacher. In the process of adapting the child to school, the closest person is a teacher. This article discusses the contents, description of the personal qualities of the future teacher of primary school teacher. The article describes a model of certain personal qualities.

Key words: personal qualities, effective system, principle, the competence, competence, the teacher.

Ар бир эл тарыхый өнүгүүнүн түрдүү баскычтарында күндөлүк турмуштун белгилүү социалдык-экономикалык жана территориалдык жергиликтүү шарттарына ылайык өзүнүн рухий маданиятын түзөт. Өзгөндүн маданиятынын жетишкендиктерин кеңири пайдаланууну эске кайрылуу эмес, унутулуп калган улуттук интеллектуалдык баалуулуктардын кайра жаралышы жаңы баалуулуктарды түзүү жана аларды чыгармачылык менен жаягыча шарттарда колдонуу катары түшүнүү керек. Бул учурда рухий салттын тарыхый түшүнүк экендигин эске тутуу туура болот. Өткөн муундун калган турмуштук тажрыйбаларды, тарбия-таалимдин өз аң-сезиминде, кулк мүнөзүндө, жүрүш-түрүш эрежелеринде сакташып аны кийинки муундарга кылдаттык менен өткөрүп келишкен кыргыз элинин акылман адамдары ошол эле өз мезгилинин таалим-тарбиясынын акыл-насаатчылары жана мугалимдери бо-

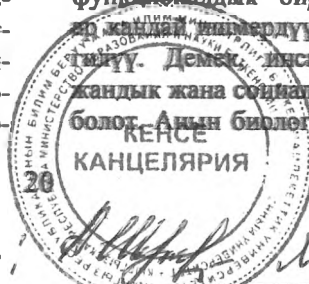
лушкан. Инсанды адептүүлүккө тарбиялоо үчүн ата-элекер жана улуу адамдар өз адеби менен үлгү көрсөтүп, журум-турумдун жакшы адаттарына машыктырып келүүсү эң негизги маселе болуп эсептелет.

Платон мындай дечү экен: «Акмакты эки белги боюнча оңой эле билип алууга болот: биринчиден, сүйлөгөн сөзү өзүнө зыяндан башка пайда келтирбейт, экинчиден дайыма башкалардын ийине кийлигишип жүрөт».

Бакага билим берүү – бул акыл тарбиясынын бир гана жагы, экинчи жагы болсо – берилген билимдеги акыл-ой мурастарын баланын аң-сезимине калыптандыруу жана өнүктүрүү. Жалпы эле акыл жана акылмандык жөнүндө улуу ойчулдар тарабынан айтылган ойлор, кайсы доорлордо айтылганына карабастан, ал сөздөрдүн төркүнү бир жерден алынгандай сезилет. Алсак, биздин доордун он биринчи кылымдарында жашап өткөн акылман акын бабабыз Жусуп Баласагын өзүнүн «Кут билим» аттуу дастанында акыл-эс тарбиясына карай төмөндөгүдөй ойлорду айткан: «Акылды издегендин өзү акылдуу», «Акылдуунун иши да акылдуу, билимсиз жан баалай албайт акылды» [2].

Мугалимдин инсандык сапаттарына: ак ниеттүүлүк боорукердик, адамгерчиликтүүлүк, кечиримдүүлүк, чыдамкайлык, токтоолук, камкордук көрө билүүчүлүк, сыдыктык, жөнөкөйлүк, мээримдүүлүк, адилеттүүлүк, чынчылдык, ыймандуулук, адептүүлүк, шайырдык, чыдамкай, туруктуу, сабырдуу, сезгич, нравалык тазалыгы, ишеним көрсөтө билүүчүлүк, чечендик, эмоционалдуулук, эрктүүлүк, сыйлай билүүчүлүк, мактай билүүчүлүк, чечкиндүүлүк, кайраттуулук, акылдуулук, баамчылдык, намыскөйлүк, кайрымдуулук, сезимтал, кичи пейил, жоомарт, сыпайы, кыраакы, керек учурда куудул, айкөл, ийкемдүү, абийирлүү, аң-сезимдүү, назиктик, кадырлуу, күйүмдүү, ээиндүү, ачык көңүл, акыйкатчыл, оор басырыктуулук, кең пейил, уга билүүчүлүк, рухий сулуулук, аруулук, ж.б.

Инсандык касиеттер өз алдынча өнүгө албайт. Алар бири-бирин коштоп турган структуралык жана функционалдык биримдикти түзүшүп, инсандын өнүгүшүндө, ишмердүүлүктөрүндө калыптанаары белгилүү. Демек, инсандын өнүгүүсүн биологиялык жандык жана социалдык көрүнүш катары изилдөөгө болот. Анын биологиялык жандык катары өнүгүүсү

Пластактайлов
Ожонн катчысы, ф.и.к.

Мурзамиева Ж.М.

физиологиялык калыптанууну камтыйт. Ал эми социалдык өнүгүүсү адамдын психикалык, руханий жана интеллектуалдык өнүгүүсүн жыйындыктык болуору белгилүү.

В.С. Недис «Адамдын инсандыгы негизинен бири-бири менен тыгыз байланыштагы психикалык механизмдери, инсандын тажрыйбасы жана инсандын физиологиялык касиеттери аркылуу мүнөздөөлөрүн» көрсөткөнү бар [3].

Ал эми адамдын ишмердүүлүгүн уюштуруу деңгээлинин концепциясын түзүүдө, адамдын инсаны биогендик, социогендик жана психогендик элементтердин интеграцияланган бүтүндүгү болуп эсептелет.

Чындыгында, билим берүүдө мугалим менен окуучунун инсандык мамилелери биринчи орунда коюлуусу маанилүү. Мугалимдин ар тараптуу жөндөмү, инсандык жактан жетишкендиги жана башкаларга өрнөк боло алуучу үлгүсү инсанды тарбиялуулугунда башкы негиз боло алат.

Окутуу техникалары мугалимдин ушул сапаттары бар болсо гана чоң мааниге ээ болот. Бул маселелерге ылайык төмөндөгү болочок башталгыч класстарынын мугалиминин атуулдук-адеп-ахлактык, улуттук рухий сапаттарынын моделин карап көрөлү. Анда негизинен, инсандын адептик компетенциясы, акыл-эстик компетенциясы, эрктик компетенциясы, эмоционалдуулук компетенциясы, туруктуулук компетенциясы, гумандуулук компетенциясы туурасында сөз болуу менен, андагы негизги сапаттар жана анын практикадагы мааниси көрсөтүлдү.

Адептик компетенцияга тиешелүү болгон инсандык сапаттар: Ак иреттүүлүк, боорукердик, адамгерчиликтүүлүк, кечиримдүүлүк, сылыктык, жөнөкөйлүк, мээримдүүлүк, адиеттүүлүк, ыймандуулук, адептүүлүк, нравалык тазалык, кайрымдуулук кичи пейил, сыпайы, абийирдүү, ийкемдүү, калыңлуу болуу.

Педагогдун ак иреттүүлүгү, боорукердиги, баарыдан мурда, баланы жаман адаттардан, жаңылыш кадамдардан сактап калууну билет. Жакшылыкты балыга атаяча, энече каалоо – бул баланын жүрөгүнө жамандыкты келтирбей, андан баланын жүрөгүн кайкалап калуу болуп саналат. Өз ара боорукер, мээримдүү, адамгерчиликтүү, ак иреттүү болуу чоң эмоциялык маданияттын чөйрөсүндө гана тарбияланат. Адамды сулуу жүзү, кооз кийими эмес, эң жөнөкөй жасалган сылыктыгы жана жылуу сөзү сактайт. Педагогдун эмгеги өзүнүн табияты боюнча мээримдүүлүктүн үлгүсү-болот алат.

Акыл-эстик компетенцияга тиешелүү болгон инсандык сапаттар: Интеллектуулук, интеллигенттүүлүк, ак-сезимдүүлүк, акылдуулук, ишеним көрсөтө билүүчүлүк, сыйлай билүүчүлүк, мактай билүүчүлүк, акылдуулук, биямчылдык, намыскөйлүк, сезимталдык, зээндүү, акыйкатчыл, уга билүүчүлүк, камкордук көрө билүүчүлүк, рухий сулуулук.

Окуучунун оюнун жана акылынын өсүшү бул ойлоону образдуу жана логикалык-анализдик элементтеринин өсүшү, ойлоону процессинин ийкемдүү болушу-ойлоунунун басандыгын четтетүү болуп

саналат. Жүрөгүндүн каалоосун акыл менен туу бия, акылынын жетээрин жүрөк менен туу бия. Рухий байлыкты берүү-бул өзү рухий байлыкка ээ болуу, байытуу дегендик. Улуу идея менен шыктануу адамды сулуу кылып коёт. Эгерде адам өзүнүн сулуулугу менен сыймыктанбаса, ал уялганды билбейт, улуулардын насыят сөздөрү же жемеси да анын жүрөгүнө эч убакта өтпөйт. Өзүнө сыймыктанып жатып, өзүнө дагы да канааттанбагандыкты тууг, өзүнүн моралдык баркын сезет, жакшы болгусу келет.

Эрктик компетенцияга тиешелүү болгон инсандык сапаттар: Эрктүүлүк, чыдамкайлык, токтоолук, чынчылдык, туруктуулук, сабырдуулук, чечкиндүүлүк, кайраттуулук, жоомарттык, кыраакы, айкөл, оор басырыктуу, кең пейил.

Курчап турган дүйнөнүн чындыгын акыл-эси жана жүрөгү менен тааныган жаш адамдын жан дүйнөсү кымбат нерсеге жетишүүгө аракет кылаарын билет. Ал өзүнүн алдында үлгүнү, жол көрсөткүч шамды жана ачык-айкын жолду көрүүгө умтулгудай жагдай түзөт. Эгерде адам өз эмгеги менен бийик идеяларга жете билсе, ал көздөгөнүнөн кайра тартпас экендигине ынандырат. Анткени, жүрөгү сергек адам гана кыргыздын чыныгы кыраакылыгын, айкөлдүгүн, чечкиндүүлүгүн, кайраттуулугун алып жүрө алат. Жалындуу жүрөк жана салкын эс-акыл келип куюлуша турган дарыя болуңуз, шашылып, ойлонулбаган чечимдерге жол бербейсиз – бул педагогикалык чеберчиликтин соолбос булактарынын бири болуп саналат.

Эмоционалдуулук компетенциясына тиешелүү болгон инсандык сапаттар: Шайырлык, сезгич, эмоционалдуулук, керек убагында куудулук, назиктик, күйүмдүүлүк, ачык-көңүлдүүлүк, тамаша-көйлүк.

Эгерде мугалим окуучуларды эмоционалдуулукка даирдабаса, анда билим кайдыгерликке туудурат, ал эми сезимсиз акыл эмгеги чарчатат. Жакшы адамдын жүзү биянбей нур чачып турат. Мугалимдин сөзүндө предметтин мазмуну гана эмес, ошун эмоциялык боёгу да болот, окуучулардын алдында ийкемди жанындай көргөн адам турганда гана алардын эмоциясы, сезими ойгонот.

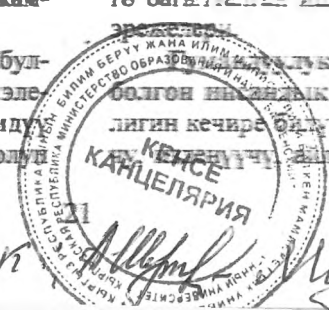
Туруктуулук компетенциясына тиешелүү болгон инсандык сапаттар: Дүйнөгө карап туруктуу көз карашынын болуусу, аракетчил, принципалдуу, жароокер үлгү боло билүүчүлүк, туура эмес пикирлер менен келишпестүүлүк, кыраактык, эстетикалык табити жогору, туура, адалдыкка дээр боло билүүсү, жоопкерчиликтүү тартылуулук, башка улуттардын дөөлөттөрүнө туура, менен мамиле жасай билүүсү.

Инсандын билимге, рухий, маданий жана турмуштук мүнөздөлүктөрүнө маанилүүдүгү, табигый, социалдык жана маданий мүнөздөлүктөрүн өнүктүрүүгө багытталган иш-аракеттер, үлгүлүү жүрүм-турум

компетенциясына тиешелүү болгон инсандык сапаттар: Баланы сүйүү, кемчилигин кечире билүү, жумшак сөздүү, жумшак юморду билүү, алаңкер, жанылыкты сыйлоочу, ага

Настоящий мой

ОКНОМ, КАТЧОВ, Ф.И.И.

Мурзаева Н.М.

умтулуучу, аны пайдалана билүүчү, гумандуу, педагогикалык оптимизмдин болуусу.

Ар бир бала мугалим үчүн негизги орунда туруп, мугалим алар үчүн тынчсызданып, ийгиликтерине кубанып, кемчиликтерине кайгыраарын сезип туруулары керек. Ар бир сабак бала үчүн жаңылык. Чебер, гумандуу мугалим жаңылык эле кылбастан баланын мүмкүнчүлүгүнө ишенүү менен ачылыш жасайт. Балага рухий жактан күч берет, анын эмгегин гумандуу баалайт, ар дайым аядагы умтулдуурат.

Мына ушунд сапаттарды ар бир мугалим өзүнүн жан дүйнөсүнө сиңирип, журум-турумуна калыптап алганда гана чыныгы мугалимдик сапаттарга ээ болот, чыныгы мугалим деген бийик дагы, ыйык дагы атка татыктуу болот. Анткени мугалим адамдын чыныгы инсанды айлануусуна түрткү берүүчү негизги «фигура», ал келечекти жаратуучуну «жаратат».

Сабактагы ар бир жаңы маалымат, албетте, бала үчүн жаңылык. Мыкты мугалим ал жаңылыкты бала үчүн жаңылык гана кылбастан, ачылыш кылат. Ошондо гана бала үчүн ар бир жаңы сабак кызыктуу болуп, баланын чыгармачыл ишин активдештирет. Ошондо гана балага тажатма болбой, бала «баягы эле сабак, баягы эле мугалим» деп, көңүл көшкөй шилтебейт.

Окутуунун идеялуулугу-баланы билимге чаңкатуучу маанилүү демилгелердин бири. Окуучу өзү-

нүн идеялык көз карашын канчалык ачык-айкын аныктаса, чындыкка умтулуунун жокобастыгына канчалык ишенсе, ошончолук көп билгиси келет.

Тарбиялоочу менен тарбиялануучулардын ортосунда; жаш акыл-эске жана жүрөккө кайрылган ар бир сөз рухий күчтөрдү козгогудай, өзүн-өзү таанып-билүүгө жана өзүн-өзү жетилтүүгө багытталган акыл-эс менен жүрөктүн ички жумушун жандандыргыдай мамиле түзүлүүсү зарыл.

Инсандын маанилүү рухий байлыктары катары керектөөлөрдү активдүү тарбиялоо-педагогикалык теориянын жана практиканын чечүүнү талап кылган эң кызыктуу проблемаларынын бири.

Адабияттар:

1. Айдарова М.Д. Педагогикалык маданият. - Бишкек, 2012.
2. Жусуп хас Ажип. Кут даарытар билим. - Шинжаң эл басмасы, 1992.
3. Леднев В.С. Содержание образования: сущность, структура, перспективы. - Москва: Высшая школа, 1991.
4. Мамбетакунов Э., Сияев Т. Педагогиканын негиздери. - Бишкек, 2015.
5. Рахимова М.Р. Педагогиканын теориясы, системасы, технологиясы. - Бишкек, 2007.
6. Хврдэмов И.П. Педагогика. - Москва, 1997.

Рецензент: д.пед.н., профессор Рысбаев С.К.

*Настоящий текст
Ожигои катчогсы, ф.и.к.*

Мурзагалиева А.И.

Билимдүү окумуштуу Саясат Таштанбек
Моңолдорунун изириги билим берүү проблемаларына
кесиптештеринин көңүлүн бурат.....3

ЖАҢЫ ПЕДАГОГИКА
ОБЩАЯ ПЕДАГОГИКА
GENERAL PEDAGOGY

Мамбеткунов Э.
ПЕДАГОГИКАЛЫК КАДРЛАРДЫ ДАЯРДООГО
СИСТЕМАЛУУ МАМИЛЕ.....4

Мамбеткунов Э.
СИСТЕМНЫЙ ПОДХОД К ПОДГОТОВКЕ
ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КАДРОВ.....4

E. Mambetkhanov
SYSTEMATIC APPROACH TO THE PREPARATION
OF PEDAGOGICAL EXPERTS.....4

Абдыракунова Ж.С., Карабакла Меслим
МЕКТЕП БУТУРУУЧУЛОРДУН
КЕСИП ТАНДОО ПРОЦЕССИНЕ
МУГАЛИМДИН ТААСИРИ.....7

Абдыракунова Ж.С., Карабакла Меслим
ВЛИЯНИЕ УЧИТЕЛЯ В ПРОЦЕССЕ ВЫБОРА
ПРОФЕССИИ ВЫПУСКНИКАМИ ШКОЛ.....7

Zh.S. Abdyrakunova, Karabakla Meryim
THE INFLUENCE OF TEACHER
IN THE PROCESS OF CAREER CHOICE
BY HIGH SCHOOL SCHOOL GRADUATES.....7

Адылова Б., Абделкарим М.А.
ЧЫНЫҒЫ АДАМДЫ ЖАНА ЧЫГАРМАЧЫЛ
АДИСТИ ТАРБИЯЛООДО
ЭЛДИК ПЕДАГОГИКАНЫН РОЛУ.....10

Адылова Б., Абделкарим М.А.
РОЛЬ НАРОДНОЙ ПЕДАГОГИКИ В
ВОСПИТАНИИ ИСТИННОГО ЧЕЛОВЕКА И
ТВОРЧЕСКОГО СПЕЦИАЛИСТА.....10

B. Adylova, M.A. Abdelkarim
THE ROLE OF FOLK PEDAGOGY IN THE
EDUCATION OF A TRUE
HUMAN AND CREATIVE SPECIALIST.....10

Ажибаева А.Ж.
МАМЛЕКЕТТИК СТАНДАРТТЫ ИШКЕ АШЫРУУ
ШАРТЫНДА БАШТАЛҒЫЧ МЕКТЕПТИН
КЕЛЕЧЕКТЕГИ МУГАЛИМИН ДАЯРДОО
(Талас мамлекеттик университетинин педагогикалык
практикасынын мисалында).....13

Ажибаева А.Ж.
ПОДГОТОВКА БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ
НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ В УСЛОВИЯХ
РЕАЛИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОГО
СТАНДАРТА (на примере педагогической практики
Таласского государственного университета).....13

A.Zh. Azhibayeva
THE TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL
TEACHERS IN THE CONDITIONS OF
REALIZATION OF THE STATE STANDARD
(for example, pedagogical practices Talas state
university).....13

Айдарова М.Д., Эргешали кызы А.
БАШТАЛҒЫЧ КЛАССТАРДЫН БОЛОЧОК
МУГАЛИМИНИН КЕСИПТИК
КОМПЕТЕНТТҮҮЛҮК ЖАНА УСУЛДУК
ЧЕБЕРЧИЛИК САПАТТАРЫНЫН МОДЕЛИ.....16

Айдарова М.Д., Эргешали кызы А.
МОДЕЛЬ КАЧЕСТВ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ
КОМПЕТЕНТНОСТИ И МЕТОДИЧЕСКОГО
МАСТЕРСТВА БУДУЩЕГО
УЧИТЕЛЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ.....16

M.D. Aidarova, Ergeshali kyzu A.
MODEL PROFESSIONAL QUALITIES
COMPETENCE AND METHODOLOGICAL SKILLS
OF THE FUTURE
PRIMARY SCHOOL TEACHERER.....16

Айдарова М.Д., Эргешали кызы А.
БАШТАЛҒЫЧ КЛАССТАР МУГАЛИМИНИН
АТУУЛДУК АДЕП-АХЛАКТЫК ЖАНА РУХАНИЙ
МАДАНИЯТЫ.....20

Айдарова М.Д., Эргешали кызы А.
ЛИЧНОСТНО-НРАВСТВЕННАЯ И ДУХОВНАЯ
КУЛЬТУРА УЧИТЕЛЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ.....20

M.D. Aidarova, Ergeshali kyzu A.
PERSONAL- MORAL AND SPIRITUAL CULTURE
OF THE PRIMARY SCHOOL TEACHERS.....20

Аймагамбетова К.
БОЛАШАК БАСТАУЫШ СЫНЫП
МУГАЛИМДЕРИН ПРАКТИКАЛЫК
ИС-ЭРЕКЕТКЕ ДАЙЫНДАУ.....23

Аймагамбетова К.
БОЛОЧОК БАШТАЛҒЫЧ МЕКТЕП
МУГАЛИМИН ПРАКТИКАЛЫК
ИШМЕРДҮҮЛҮККӨ ДАЯРДОО.....23

Аймагамбетова К.
ПОДГОТОВКА БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ
НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ К ОСУЩЕСТВЛЕНИЮ
ПРАКТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....23

K. Aimagambetova
PREPARATION OF FUTURE PRIMARY SCHOOL
TEACHER FOR PRACTICAL ACTIVITIES.....23

Алимбаев А.
БИЛИМ БЕРҮҮ СИСТЕМАСЫН РЕФОРМАЛОО
ШАРТЫНДА БАШТАЛҒЫЧ КЛАСС
МУГАЛИМДЕРИНИН КОМПЕТЕНТТҮҮЛҮГҮН
ӨНҮКТҮРҮҮ МАСЕЛЕЛЕРИ.....26

Алимбаев А.
ВОПРОСЫ РАЗВИТИЯ КОМПЕТЕНТНОСТИ
УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ
В УСЛОВИЯХ РЕФОРМИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ
ОБРАЗОВАНИЯ.....26

A. Alimbekov
THE QUESTIONS OF DEVELOPMENT OF
COMPETENCE OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS
IN THE CONDITIONS OF REFORMING
OF THE EDUCATION SYSTEM.....26

Настоящий документ

Ожигон кат чолсо, ф.и.п.

Мурзамева Ж.И.